

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 2, 3, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 47, 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas
Projekto rengėjas	Aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupė
Projekto tikslas	<p>Nuo 2014 m. sausio 1 d. pasikeitus teritorijų planavimo teisiniam reguliavimui (įsigaliojus naujai Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo redakcijai), sumažėjo administracinė našta ūkio subjektams, teritorijų planavimo procesas tapo labiau konsoliduotas, bet dėl keičiamo įstatymo spragų ar neaiškiai išdėstytų nuostatų dažnu atveju lieka nepasiektas pagrindinis įstatymo tikslas – darni teritorijų plėtra ir racionali urbanizacija. Pavyzdžiui, neatsakingai naudojantis keičiamame įstatyme numatyta galimybe urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, kurioms neparengti detalieji planai, vykdyti statybą pagal savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, susiklosto situacija, kai, nesuplanavus atitinkamos teritorijos, planuojama statyba, nors ir atitinka trumpalaikius statytojo poreikius, netenkina tolygaus teritorijų vystymo reikalavimų, prieštarauja urbanistinio integralumo principui. Nepaisydamos poreikio planuoti teritorijas ir taip sudaryti sąlygas urbanistinei kokybei, savivaldybės, įgyvendindamos bendrųjų planų sprendinius, leidžia naudotis keičiamame įstatyme suteikta statytojo teise neparengus vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų, nors statyba pagal bendrajame plane nurodytus maksimalius rodiklius prieštarauja darnaus vystymosi principams. Teritorijų planavimas pagal lygmenis ir statyba turi būti susieti, o ne prieštarauti vienas kitam, nes tik taip galima įvertinti viešąjį interesą, efektyviai naudoti infrastruktūrą, numatyti jai reikalingas lėšas.</p> <p>Sėkmingas planavimas neatsiejamas nuo kompromisų su suinteresuota visuomene paieškos. Pagal galiojančią teritorijų planavimo teisinę reguliavimą savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų koregavimui, taip pat specialiojo teritorijų planavimo dokumentams taikoma Vyriausybės nustatyta teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų supaprastinta tvarka. Ši nuostata įtvirtinta, siekiant palengvinti teritorijų planavimo procesus ir mažinti privalomų procedūrų skaičių, bet teismų praktika parodė, kad, visuomenės tinkamai nesupažindinus su teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais ar šių sprendinių pakeitimais, iškyla daug nesutarimų su vietos bendruomenėmis, kitomis suinteresuotomis institucijomis ir ginčai nagrinėjami teismuose.</p> <p>Įstatymo projektas parengtas siekiant ilgalaikės žmogaus ir aplinkos darnos, teisinio reguliavimo aiškumo ir apibrėžtumo, įvertinus besiformuojančią teritorijų planavimo procesą, vykdomą pagal nuo 2014 m. sausio 1 d. pasikeitusį teritorijų planavimo teisinį reguliavimą, praktiką, atsižvelgus į gautus suinteresuotos visuomenės pasiūlymus. Įstatymo projekto tikslai:</p> <ul style="list-style-type: none">– skatinti vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimą sukuriant sąlygas urbanistinei kokybei;– siekiant darnios teritorijų plėtos, skatinti socialinių, ekonominių, aplinkosauginių interesų derinimą, klimato kaitos poveikio švelninimo

priemonių taikymą;

- užtikrinti skaidresnį teritorijų planavimo procesą numatant didesnes visuomenės įtraukties į jį galimybes, tinkamą visuomenės informavimą ir jos dalyvavimą priimančioms sprendimams dėl teritorijų planavimo;
- siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir apibrėžtumo, panaikinti keičiamo įstatymo spragas.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas

Poveikis žemės valdymui ir naudojimui

Teigiamos poveikis. Įstatymo projektu ir jo lydimųjų įstatymų pakeitimo įstatymo projektais siūlomos nuostatos susijusios su siekiu skatinti vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir užtikrinti skaidresnį teritorijų planavimo procesą. Teritorijų planavimas taptų aiškesnis ir nuoseklesnis, o didesnis piliečių įtraukimas į viešųjų reikalų sprendimą sukurtų sąlygas urbanistiniam integralumui, skatintų viešųjų erdvių formavimą. Tai turėtų tiesioginį poveikį žemės naudojimui, nes planuojant teritorijas pasiekiamas aiškus susitarimas su suinteresuota visuomene, atsiranda pagrįsti lūkesčiai dėl konkrečių teritorijų vystymo. Jeigu būtų pritarta siūlymui koreguojamiems savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentams (išskyrus įstatyme nurodytus atvejus) ir naujiems (keičiamiems) specialiojo teritorijų planavimo dokumentams taikyti Vyriausybės nustatytą teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų bendrąją tvarką, visuomenė būtų išsamiau supažindinta su teritorijų planavimo dokumentuose įtvirtintų susitarimų pasikeitimais, galimai kiltų mažiau teisminių ginčų su atitinkamose teritorijose konkrečią veiklą vykdančiais žemės valdytojais ir naudotojais, ūkio subjektais. Galimos numatomo teisinio reguliavimo alternatyvos, nepriėmus šio Įstatymo projekto ir jo lydimųjų įstatymų pakeitimo įstatymų projektų – nebus ištaisytos galiojančio Teritorijų planavimo įstatymo spragos, nebus sukurta aiškesnė ir skaidresnė teritorijų planavimo procesų reglamentavimo sistema.

Neigiamas poveikis – nenumatomas.

Poveikis aplinkai, nekilnojamajam kultūros paveldui

Teigiamos poveikis. Siekiant išsaugoti gamtinę aplinką, tobulinant darnaus vystymosi principais pagrįstą teritorijų planavimo teisinį reguliavimą, Įstatymo projektu siūloma nurodyti, kad savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose būtų nustatomi ne tik saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio, bet ir miškų apsaugos reikalavimai. Teisinio reguliavimo aiškumo ir apibrėžtumo tikslais siūloma patikslinti nuostatas dėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reikalavimų, nustatyti planuojamoje teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingųjų savybių ir jų apsaugai taikomų paveldosaugos reikalavimų ryšį su papildomais detaliojo plano uždaviniais. Jeigu būtų pritarta šioms nuostatomis, savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose nustatomi Įstatymo projektu patikslinti teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai ir papildomais detaliųjų planų uždaviniais pagrįsti šių planų sprendiniai padėtų siekti Miškų, Saugomų teritorijų ir Nekilnojamojo kultūros paveldo įstatymų tikslų.

Neigiamas poveikis – nenumatomas.

Poveikis valstybės

Teigiamos poveikis. Įstatymo projekto pasiūlymai nustatyti kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo programų

finansams

tvirtinimo terminus padidintų sprendimų priėmimo procesų orientaciją į rezultatus, racionalų išteklių naudojimą, sustiprėtų sąsajos tarp savivaldybių biudžetų planavimo ir kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų tikslų įgyvendinimo.

Neigiamas poveikis – nenumatomas.

Poveikis viešojo valdymo sistemai

Teigiamos poveikis. Įstatymo projekto priėmimas netiesiogiai prisidėtų prie teigiamo poveikio viešojo valdymo ir sprendimų priėmimo proceso skaidrumui – didesnis teritorijų planavimo sistemos apibrėžtumas ir skaidrumas, efektyvesnis visuomenės informavimas apie teritorijų planavimą prisidėtų didinant visuomenės pasitikėjimą viešuoju valdymu ir sprendimų priėmimo procesu.

Vienas viešojo valdymo tikslų – pagerinti socialinius ryšius, piliečių dalyvavimą, kuris yra esminė prielaida demokratiškam valdymui, nes pilietiškumas reiškia ne vien individualius interesus, bet ir socialines vertybes, siekius ir rūpinimąsi kitais. Įstatymo projektu siūlomos nuostatos dėl aktyvesnio visuomenės vaidmens galėtų prisidėti prie laipsniško aktyvios politinės kultūros formavimosi, socialinio pasitikėjimo stiprinimo, o tuo pačiu ir prie pilietinės visuomenės kūrimo.

Neigiamas poveikis – nenumatomas.

Poveikis verslo sąlygoms

Teigiamos poveikis. Įgyvendinus Įstatymo projekto nuostatas, bus ištaisytos keičiamo įstatymo spragos ir teritorijų planavimo teisinis reguliavimas taps aiškesnis ir nuoseklesnis, todėl sudarys palankesnes sąlygas verslui, ilgalaikei ir darniai ūkio plėtrai.

Patikslinus statybos pagal savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano sprendinius teisės įgyvendinimo sąlygas, užtikrinus skaidresnį teritorijų planavimo procesą ir tinkamą visuomenės informavimą bei jos dalyvavimą priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo, galimai bus išvengta šiuo metu dažnai vykstančių teisminių procesų ir teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimas bus sklandesnis. Tinkamas socialinės, inžinerinės infrastruktūros, viešųjų erdvių suplanavimas teritorijų planavimo dokumentuose skatins naujų investicijų pritraukimą, verslo subjektams palengvins sąlygas planuoti veiklą.

Pritarus Įstatymo projekto nuostatai dėl vietovės lygmens valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų, įgyvendinančių savivaldybės lygmens ir (ar) vietovės lygmens bendrųjų planų sprendinius, rengimo netaikant įstatyme numatytų išimčių ir valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimo procedūrų, sutrumpės valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų planavimo procesas. Taip pat ši procesą sutrumpins priimti pasiūlymai nustatyti 15 darbo dienų terminą vietoje 20 darbo dienų kai kurioms valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų planavimo proceso dalims.

Įgyvendinus Įstatymo projekto nuostatas dėl valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų koregavimo, nebeliks prievolės visais atvejais šiuos dokumentus keisti, todėl daugeliu atvejų sutrumpės jų planavimo procedūroms skirtas laikas. Toks pat teigiamas poveikis verslo sąlygoms laukiamas ir keičiant kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, jeigu būtų pritarta Įstatymo projekte pateiktam siūlymui atsisakyti galiojančiame reglamentavime nustatytų keitimo ar koregavimo procedūrų pasirinkimo principų. Įstatyme nustačius konkrečius atvejus, kada kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas turi būti

keičiamas, kitais atvejais jis galėtų būti koreguojamas, pvz., anksčiau suplanuotos teritorijos dalyje.

Manytina, kad, jeigu būtų pritarta Įstatymo projekto nuostatai dėl terminų nustatymo kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo programų tvirtinimui, šių dokumentų sprendiniai būtų labiau susieti su jų įgyvendinimo būdais ir finansiniais ištekliais, o verslo subjektai būtų labiau informuoti apie veiklos vystymo konkrečiu laikotarpiu galimybes.

Įgyvendinus Įstatymo projekto nuostatas dėl įstatyme nurodytų detaliųjų planų pripažinimo negaliojančiais, statytojams atsirastų galimybė pasinaudoti keičiamo įstatymo 20 straipsnio nuostatomis ir statyti atsižvelgus į bendrojo plano sprendiniuose nustatytus rodiklius, kai statyba numatoma urbanizuotose teritorijose su pakankamai išvystyta infrastruktūra.

Savivaldybės lygmens miestų teritorijų bendruosiuose planuose nurodžius dvi leidžiamojo užstatymo intensyvumo rodiklio reikšmes, nekilnojamojo turto vystytojai turėtų galimybę atitinkamomis sąlygomis statyti (rekonstruoti) didesnius pastatus su gyvenamosios paskirties patalpomis.

Neigiamas poveikis – nenumatomas.

Poveikis klimato kaitai

Teigiamos poveikis. Siekiant mažinti globalinio atšilimo padarinius, Įstatymo projektu siūloma papildyti teritorijų planavimo tikslus papildomais, su klimato kaita susijusiais tikslais. Teritorijų planavimo dokumentų uždavinius papildžius nuostatomis, susijusiomis su klimato kaitos neigiamo poveikio kontrole, skirtingų lygmenų bendruosiuose ir detaliuosiuose planuose bus galima nustatyti atitinkamas klimato kaitos poveikio švelninimo kryptis ir priemones.

Neigiamas poveikis – nenumatomas.

Poveikis administracinei naštai

Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai tiesiogiai susiję su planavimo organizatoriaus funkcijomis (teritorijų planavimo viešinimas, sprendimų priėmimas). Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas nepadidins administracinės naštos ūkio subjektams, nes planavimo organizatoriais gali būti Vyriausybės įgaliotos institucijos arba savivaldybės administracijos direktorius, išskyrus atvejus, kai kiti įstatymai nustato kitus specialiojo teritorijų planavimo organizatorius.

Kita svarbi informacija

Įstatymo projektas ir jo lydimojo įstatymo pakeitimo projektas teisės aktų nustatyta tvarka teikti derinti suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei, 2019 m. liepos 9 d. paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje (Nr. 19-8526, 19-8528). 2019 m. spalio 18 d. Įstatymo projektas ir jo lydimojo įstatymo pakeitimo projektas teikti Vyriausybei (Nr. 19-8525(2)), gauta Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės išvada su pastabomis ir pasiūlymais.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Rūta Brazdžiūnienė
Pareigos	Patarėja
Institucija (padalinys)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupė
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	Tel. 8 706 63266, el. paštas: ruta.brazdziuniene@am.lt


Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika
2020-05-14


Teisės ir personalo skyriaus
vedėja
Reda Skirkevičiūtė